

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬЯТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan

2005-yil, 27-may • № 22 (3799)

Ойбек таваллудининг 100 йиллиги ТУНДА ЧАҚНАГАН ЮЛДУЗ

XX асрнинг 30-йилари, айниқса, машъум оммавий қирғин-қатлон пайтида юрк-бағри бутун ёзувчи, санъаткор, арабб, олим, омилкор, қолмади хисоби. Ойбек, Faufur' Fulyom, Xamid Olimjon, Шайхзодани қамамадилар. Лекин уларн шунчалик хор-зор килди, инсон зоти бундан руҳий маънавий азабрга тоб берши амри маҳол эди. 1937 йилинг 31 августидан 5 сентябрингача Ойбек учун дўзах азобидан кийин кунлар бўлди. Шу кунлари ўзбекистон ёзувчилари ўюшмаси пленумида ёзувчининг сиёсий фаолияти, ижтимоий-маънавий киёфаси масаласи ўртага кўйдил. Ойбекни милилатидан олиб милилатига солишди, нари олиб бориб — бери олиб келишибди. Ойбек ўзи билмаган, етти ухлаб тушига кирмаган "гуноҳлари"ни ўзглар оғиздан ёшишиб хангич манг бўлди. Бундай вазиятда инсон ўзини химоя қиломайди, тұхматларни бўйнига олишдан ўзга йўли қолмайди. Пленум қарори бўйича "Ойбек ёзувчilar союзи аъзолигидан

ўчирилди, Тил ва адабиёт институтидан ҳайдалди" ("ЎзАС", 2005, 21 январ).

1937 йилингентябрдан Ойбек ўз холига ташлаб кўйиди. Ишламаса бўлмайди: уч фарзанди, оиласи бор. Ойбек ўз тенгурулари орасида интеллектуга салоҳияти кучли олим эди. У фалсафа, эстетика, тарих, иқтисоддан ташкири, жаҳон адабиёти намонандалари асарларини яхши биларди. Ойбек бошига иш тушган гаптада профессор Н.Ф. Дератаранинг иккижилдик "Антик адабиётдан хрестоматия" китоби машҳур эди. Ана шу хрестоматиянинг иккичини китоби "Рим адабиёти"ни таржими килиши Ойбек учун катта ижодий мактаб бўлди. Асарга Плат, Теренций, Катулл, Лукреций, Цицерон, Гораций, Вергилий, Овидий, Тибелл, Сенека, Петроний, Апулей, Лукян ва бошча адабиётларн граведия, комедия, дидактик поэма, лиро-эпик достон, сатирилари кирилган.

Давоми тўртнчи бетда.

Нормурод НАРЗУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ҳалқ шоюри

Бокий умр

Устоз ОЙБЕК хотирасида
Ўзлигини таниганини
Халқим денг, Ўзбегим денг!
Ўзбегим, деб яшаганини
Султоним денг, Бегим денг!

Айтиқол бор ҳақиқатини,
Дунёга ёй, юрагим:
Зар қалам-ла Навоийга
Хайкал қўйди Ойбегим!

Ёғдирса-да сотқин замони,
Канча тұхмат тошини.
Омон қолди бу ширин жон,
Әғолмади тошини!

Ҳақиқатга у боқди тик,
Яшади ҳалол, магрур!
Холиқ билан қолди Ойбек,
Халқин қалбиди масур!

Қидирса гар кимларни нур,
Қүёши ҳеч қораймас!
Берар Эгам бокий умр,
Шоирлар тирик, ўлмас!

→ 4

МУДҲИШ ЛАТИФАЛАР

Бу дунёда ҳамма нарса ҳисоб-китобли, ўлчогли, бир-бирiga монанд. Ҳеч бир нарса ортиқуа эмас. Ҳеч бир нарса ўринисиз, бемаврид яратилмаган. Ҳар қандай муаммонинг ечими, ҳар қандай дарднинг давоси ва ҳар қандай саволнинг жавоби мавжуд. Фақат уни изламоқ ва топмоқ зарур.

Мухаррир минбари

Шу бойдан ҳам инсоният, неча минг йилдир, ўзи дуч келдиган, ўзи сабаби бўлалётган муммаларнинг ечимини излаш билан банд. Гоҳ топади, гоҳ топа олмайди. Негаки у кўп ҳолларда неча-кўна авлодларнинг онг-шуруни лот этган мурракаб муммаларга, бир карашда ечимисиз, жавобиси тулоидаги сабабларга деб келади.

Дунёнинг бир четида кўш забтига олиб, тирик жонни жазира маъбоби дучор қилиб ётиби, бошка бир четида союз аёвсиз ҳамма қилиди. Бир жойда бир култум сув — тилланинг баҳсида, бошка бир жойда эса бу ноёб немат бало-казодай инсон хаётига тажовуз қиласди. Бирор нурга, бирор сояғ ташна.

Бу энди — яратган Этамнинг иродаси, буюк тарози, илоҳий мутаносиблик. Уни таҳир этиши, паллаларини сунъий равишда бир томонга оғидриш мумкин эмас. Одамзот бу мануб ҳақиқатни кўп янгилишилар, адашишлар хисобига тобора терар англаб бормокда, бехуда ҳаракатлардан, ортиқча чиранишлардан ўзини тиймокда. Лекин, инсон табиатида зоҳир бўладиган шундай бир номутаносибликлар ҳам борки, бунинг боисини англаш ўташмаклар. Бирор бир умр ёзгуликка интилиб яшайди, ўзидан яхши ном, яхши амаллар қолдириди, бошка бирор эса кутимагандаги ёзувлар либосини кийди. Бир жойни бузмаса, вайрон қилмаса, қон қақшатмаса, тинчмайди.

Бирор хавас қилиб яшайди. Гудак табассумидан, майсалар шивиридан, күшлар чуғуридан, тупроқни ёриб, уни чиқкан уруғ шиҳојатидан завқланади. Бир нима экмас, қўқартириласа, парвариши қилмаса, иморат курмаса, бир беобщини тўғри йўлга солмаса қўтижарича бўлмайди. Бундай одам мөйсин оғонга, хосил далаларига тикилиб, Парваридордан эл-юрга омонлик, тинчлик-хотиржамлик сўрайди. Ўзига эмас, элга сўрайди. Озни кўз, носозни соң ўрнида кўради. Шукур қилиб яшайди, эхтиёжини ошкор кильмайди.

Бошига бирор умр ҳасад боткоғига ботиб кун кечиради, баҳиллик, кўрмаласлик дардига мубтало бўлади. Барк уриб яшна бир турган гулзорга ахлат тўкиндан, кимнингдир уйини, тинчнинг бузини, бегунон бир кимсанни ҳам қақшатидан зави олаади. Иши юришган одамдан ҳам, юришмандан ҳам нафратаради. Бундайларнинг қўзига дунё иллат бўлиб қўринади, бордию қўринимаса қидириб, излаб, ахтариб-титиб бўлса-да, топади. Ўзи бадбад бўлса, бошқаларнинг ҳам бадбад бўлишини, нотавон бўлса — ожиз бўлишини истайди. Шу сабабли ўзи каби нияти бузук, нафс йўлига кирган, бир чимдим мағнат деса, ота-онасини ҳам телип ўтишга тайёр кимсаларни атроғига йиганди, қаровис, тарбиясиз, демаки, имони, эътиқод суст ёшларни ахтаради. Бебошликар бошпанин, алгана чор-артоғина конлагандида эса, ҳамтоворкларини оловга ташлаш, ўзини дуч келган тешника уради.

Бундайларни «еб тириб маврадигандар» дейишади. Негаки улар, бордию оч кўдим, ялонгоч қолдим, деч шоҳин солёттган бўйса, билинги, коринлари бошқаларга қараганди тўк, энгилари бўлишган. Лекин, наспарини тия олмайдилар, тогни ҳадъ кильсангиз оз кўринди, текин болик, ҳаром мукаддас килимайди. Бир боғ ўтн зарур бўлиб қолса, гуллаб, мева тубиги ётган хайтойдат борни кесиш учун кўлларига болта олеверадилар.

Аслида омад деганларни инжиз ёки топилмас матоҳ эмас. Мехнат машаккатаидан қомайдиган, турмуш ташвишларига бардоши, ҳаракатидан одамнинг козони, албатта кайнайди. Бирор бир касбинг, хунарнинг этагини маҳкам тутган, им излаган, шу йўлда озим-кўни азият чеккан одамга обрӯ ҳам, амал ҳам, боғ-бадавлатни ҳам келди. Бундай марҳаматлар ҳалол, пок, иймонли одамларни ҳеч қачон четлаб ўтамас, ўтмайди. Аммо омад деганларни кўлини союз сувга урмай, пешонасини терлатмади, «берсанг ёйман, бермасанг — ўтаман» деб оғенини оғутариб ётадигандарнинг эшигини кокиб, ўзига кириб келмайди. Ҳамма жойда — бизда ҳам, Америкада ҳам, Японияда ҳам шундай. Парваридордан марҳамат кутган одам, энг аввало, ҳаракат килиши керак.

Андижонда содир этиланг ҳоҳун воқеалар тўғрисида ўйлаганинда, ношуд аламзадаларнинг жирканч баҳараси куз ўнгингда намоён бўлади. Дили айнинг, кирланган, иймонни ҳаром қатага аллақачон сотиб бўлган кимсаларнинг кирдиорлари туғайли бегунон одамлар курбон бўлди, ҳалқимизнинг тинчи, ҳаловати бузилди. Улар Андижондан воқеаларни бутун мамлакатга ўйлади. Не бахти, бундай бўлмади. Евуз нияти қабих кимсаларнинг бундай кирдиорларига неча бор дуч келган, кимнинг кимлигини аллақачон тушуни оғлан ҳалқимиз бу гал ҳам донишмандлик, акли расолини килди, хис-ҳаяжонга берилади. Бу нарса Андижонда биш кўтаргандар жиоятчилар орасида ўзимиздан чиқкан онкун юнқурлар билан бирга ҳалқимизнинг буко муносабат билдири. Фарғонада туғилиб, шу ерда воғиа етган, ўзбек ҳалқининг бекиёс қалди, одамохунлигини ўт тақдирда хис этган таниклик актёри Александр Абдулловинг фикрларига ётибор беринг: «Андижонда содир этиланг воқеаларни ўйлаганинда, ношуд аламзадаларнинг жирканч баҳараси куз ўнгингда намоён бўлади. Дили айнинг, кирланган, иймонни ҳаром қатага аллақачон сотиб бўлган кимсаларнинг кирдиорлари туғайли бегунон одамлар курбон бўлди, ҳалқимизнинг тинчи, ҳаловати бузилди. Улар Андижондан воқеаларни бутун мамлакатга ўйлади. Не бахти, бундай бўлмади. Евуз нияти қабих кимсаларнинг бундай кирдиорларига неча бор дуч келган, кимнинг кимлигини аллақачон тушуни оғлан ҳалқимиз бу гал ҳам донишмандлик, акли расолини килди, хис-ҳаяжонга берилади. Бу нарса Андижонда биш кўтаргандар жиоятчилар орасида ўзимиздан чиқкан онкун юнқурлар билан бирга ҳалқимизнинг буко муносабат билдири. Фарғонада туғилиб, шу ерда воғиа етган, ўзбек ҳалқининг бекиёс қалди, одамохунлигини ўт тақдирда хис этган таниклик актёри Александр Абдулловинг фикрларига ётибор беринг: «Андижонда содир этиланг воқеаларни ўйлаганинда, ношуд аламзадаларнинг жирканч баҳараси куз ўнгингда намоён бўлади. Дили айнинг, кирланган, иймонни ҳаром қатага аллақачон сотиб бўлган кимсаларнинг кирдиорлари туғайли бегунон одамлар курбон бўлди, ҳалқимизнинг тинчи, ҳаловати бузилди. Улар Андижондан воқеаларни бутун мамлакатга ўйлади. Не бахти, бундай бўлмади. Евуз нияти қабих кимсаларнинг бундай кирдиорларига неча бор дуч келган, кимнинг кимлигини аллақачон тушуни оғлан ҳалқимиз бу гал ҳам донишмандлик, акли расолини килди, хис-ҳаяжонга берилади. Бу нарса Андижонда биш кўтаргандар жиоятчилар орасида ўзимиздан чиқкан онкун юнқурлар билан бирга ҳалқимизнинг буко муносабат билдири. Фарғонада туғилиб, шу ерда воғиа етган, ўзбек ҳалқининг бекиёс қалди, одамохунлигини ўт тақдирда хис этган таниклик актёри Александр Абдулловинг фикрларига ётибор беринг: «Андижонда содир этиланг воқеаларни ўйлаганинда, ношуд аламзадаларнинг жирканч баҳараси куз ўнгингда намоён бўлади. Дили айнинг, кирланган, иймонни ҳаром қатага аллақачон сотиб бўлган кимсаларнинг кирдиорлари туғайли бегунон одамлар курбон бўлди, ҳалқимизнинг тинчи, ҳаловати бузилди. Улар Андижондан воқеаларни бутун мамлакатга ўйлади. Не бахти, бундай бўлмади. Евуз нияти қабих кимсаларнинг бундай кирдиорларига неча бор дуч келган, кимнинг кимлигини аллақачон тушуни оғлан ҳалқимиз бу гал ҳам донишмандлик, акли расолини килди, хис-ҳаяжонга берилади. Бу нарса Андижонда биш кўтаргандар жиоятчилар орасида ўзимиздан чиқкан онкун юнқурлар билан бирга ҳалқимизнинг буко муносабат билдири. Фарғонада туғилиб, шу ерда воғиа етган, ўзбек ҳалқининг бекиёс қалди, одамохунлигини ўт тақдирда хис этган таниклик актёри Александр Абдулловинг фикрларига ётибор беринг: «Андижонда содир этиланг воқеаларни ўйлаганинда, ношуд аламзадаларнинг жирканч баҳараси куз ўнгингда намоён бўлади. Дили айнинг, кирланган, иймонни ҳаром қатага аллақачон сотиб бўлган кимсаларнинг кирдиорлари туғайли бегунон одамлар курбон бўлди, ҳалқимизнинг тинчи, ҳаловати бузилди. Улар Андижондан воқеаларни бутун мамлакатга ўйлади. Не бахти, бундай бўлмади. Евуз нияти қабих кимсаларнинг бундай кирдиорларига неча бор дуч келган, кимнинг кимлигини аллақачон тушуни оғлан ҳалқимиз бу гал ҳам донишмандлик, акли расолини килди, хис-ҳаяжонга берилади. Бу нарса Андижонда биш кўтаргандар жиоятчилар орасида ўзимиздан чиқкан онкун юнқурлар билан бирга ҳалқимизнинг буко муносабат билдири. Фарғонада туғилиб, шу ерда воғиа етган, ўзбек ҳалқининг бекиёс қалди, одамохунлигини ўт тақдирда хис этган таниклик актёри Александр Абдулловинг фикрларига ётибор беринг: «Андижонда содир этиланг воқеаларни ўйлаганинда, ношуд аламзадаларнинг жирканч баҳараси куз ўнгингда намоён бўлади. Дили айнинг, кирланган, иймонни ҳаром қатага аллақачон сотиб бўлган кимсаларнинг кирдиорлари туғайли бегунон одамлар курбон бўлди, ҳалқимизнинг тинчи, ҳаловати бузилди. Улар Андижондан воқеаларни бутун мамлакатга ўйлади. Не бахти, бундай бўлмади. Евуз нияти қабих кимсаларнинг бундай кирдиорларига неча бор дуч келган, кимнинг кимлигини аллақачон тушуни оғлан ҳалқимиз бу гал ҳам донишмандлик, акли расолини килди, хис-ҳаяжонга берилади. Бу нарса Андижонда биш кўтаргандар жиоятчилар орасида ўзимиздан чиқкан онкун юнқурлар билан бирга ҳалқимизнинг буко муносабат билдири. Фарғонада туғилиб, шу ерда воғиа етган, ўзбек ҳалқининг бекиёс қалди, одамохунлигини ўт тақдирда хис этган таниклик актёри Александр Абдулловинг фикрларига ётибор беринг: «Андижонда содир этиланг воқеаларни ўйлаганинда, ношуд аламзадаларнинг жирканч баҳараси куз ўнгингда намоён бўлади. Дили айнинг, кирланган, иймонни ҳаром қатага аллақачон сотиб бўлган кимсаларнинг кирдиорлари туғайли бегунон одамлар курбон бўлди, ҳалқимизнинг тинчи, ҳаловати бузилди. Улар Андижондан воқеаларни бутун мамлакатга ўйлади. Не бахти, бундай бўлмади. Евуз нияти қабих кимсаларнинг бундай кирдиорларига неча бор дуч келган, кимнинг кимлигини аллақачон тушуни оғлан ҳалқимиз бу гал ҳам

Гўзал БЕГИМ

ЭШИТИНГИНИ ҚОҚИБ КЕЛЯТМАН...

соҳларам ҳўрсиги тортар дилимдан
баҳор қолдигуда эпикнлар.

III

Гул қўйдим ҳар оқимом
юрганинг уришларига
қўлларим денизга зерилди
ёмни сўраганича иссиқ нафасда
борлик хотирасин салидам
ёғиди ёғишлар
соҳларамни олиб қайтгим келди ортимга
қўзларимни олиб кетгим келди ортимга
торагимни олиб қайтгим ортимга.

IV

Шабаданинг иккى қирғоғи бўйлаб
учайтган ёмни кепалак
гуллаб кетибсан-ку чап биқинингдан.

Кунлар ювса ҳам оқмайдиган
рўмюлим шовқинида намчил изтироб
соҳларамни хўйлилар

Юрагимни қаричлайди Вақт
соғси тўхтасиган Атиргу
тиканлар байрами чап биқинимда.

V

Сенга бормайдиган ве келмайдиган
тушлар кетиб борар
тонг кирмас кўзиминг чукурларига
япроқ нафасида шовуллаб
кимдир кўнглим билан кўллашиб кетди.

Яна азонгача ўйкум келмади.

А. МУХТОР

Яна азонгача кўзим оқ япроқ
Яна азонгача шамол нур кўпrik
Яна азонгача ҳискор тасавуф
Яна азонгача жаранглар кисмат
Яна азонгача тўлклилар расми
Яна азонгача ўтирик сукунат
Яна азонгача томилиш аксим
Яна азонгача азонидир ҳисмат.

* * *

Хорижда
сарғанин хорижда
маъруса ўқийди дараҳтлар
мендан қочиб кетган сўзларни олиб
баргар осилиб қолади кўнка
сўзлар эса тўкилар
оғенини кўймайтган кунлар устига.

* * *

Дараҳт — образ
япроқ — ташбех
илюз — ишора
менинг қиёфамда
илюзини ихлос-ла чўқилар қушча
ҳарорат ташбехин
қанотлари билан силаб қўйганча
мандарин тус хаёл
бутадан бутага сакраб ўтаркан
ташбех қолдиқлари тўкилди кўкка.

* * *

тоон Бахт бегим бутунлай бошка
олам, бўй тортиб қолди, ўзи дур-
кунгина эди, хозир ўзини опасидан
убт кетай дейди. Кизларининг она-
лари вафот этганиларига кўн бўйди.
Етти йилдирки, улар ҳамиши маҳ-
дид ўзбек билан биргадилар. Ўзи-
нинг кадди камолиди ҳалигача
фарзанд нишонасини кўриш насиб
этмаган, эртанги кундан умидини
узмаган Сароймулхоним ҳар иккиси-
нинг ҳам ўзи кизидаги кўради. Улар
маликаларингиз кизлари! Да, әр-
вардигор, бирорга фарзанд бер-
сан-да, норасида гўдакни волида-
сидан жудо қиласан, бирорин esa
тироқка зорга бераколсанг
бўймайдими? Бирни кам дунё деб
шуни айтасалар кўрак-да... Шу-
ларни кўйнгандан ўтказаркан, бе-
иҳтиёр маҳди ўлёнинг қўзларига
шоҳ келди, аммо чопар олдида хи-
жолат бўйлышдан кўриб, хайр-
ятки, ерга бир томчи ҳам тушири-
маслики ўзида куч топа олди.

**Муҳаммад АЛИ,
Ўзбекистон ҳалқ ёзувчиси**

* * *

Муҳаммад АЛИ,

Ўзбекистон ҳалқ ёзувчиси

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

найзабозлик машҳарини

утказиш билан кун кечи-

ради... Аткасининг айтиши-

ча, амирзода жуда ҷаҳон-

чалинига ўзи ҳам бу-

нинг шоҳидан бўлди. Ми-

роншоҳ Мирзо Боги Чи-

норнинг каттагина май-

донасида Жаҳонгир Мир-

* * *

Жангари Мироншоҳ

Мирзо мудоррисидан сабо-

лар олиш, қилибозлик,

най

«Ойбек» публицистик кинофильми кўриб беҳд хурсанд бўлдим. Ҳам эстетик, ҳам тарбийи, ҳам ижтимоий аҳамиятга эга бўлган бу асар буюк замондошимизга кўйилган бир ҳайкалдек туолди. Унинг драматургик юрисини ҳамда маъзози ифодаларга боилиги, Кўнига яшаган даврга доир ҳроникал кадрлар ва

моён бўлганида, кўзинга ҳатто ёш олиб (публицистик) асарнинг бу каби кучли таъсири камдан кам учрайди) адабнинг илк, умброкий сервиси ва у берган илхомнинг куч-кудрати ҳакида, мусабитни тинмисиз иход, мутола,

элни камситмаган, оиласига умрбод содик қолган шахснинг мавнавий бойлигини кўрсатган. Бу ачча мураккаб масалани ҳужжат ва ҳроника, сурат ва манзаранинг ўзи

ОЙБЕК – ФИЛМ ҚАҲРАМОНИ

динамик тарзда ўтиб турган фотосуратлар, сарғайб кетган кўлзёзмалар саҳифалари ҳамда қын ўтмиш хонадонларидаги белгилар или таъвири, берилиши, электротонажининг бадий максадларга хизмат кигланни барчани мағфут этиди, завъ берди, фикр ўйтоди. Кўпигана кадрлар Ойбекка, унинг ахил оиласига меҳр ўйтоти билан кадрли. Шу билан бирга мазкур тасмани кўраётганинг ёринги, севгингни эхтиёт қил, ҳамиса эъзолсанга, касбингни севсанг асарини теган ва ҳаражонли бўлади, фарзандингни меҳр билан вояға етказсанг оиласига эмас, жамият фойда кўради каби фикрлар ўтади хаёлининг.

Суҳандон матнида, тасвирдаги замзий ифодаларда қайта тикилашиб, экранда ибратли шакларда таърифланган воказерлар тафсиларида, ниҳоят, барҳаёт Ойбек домланинг нурли сиймолари на-

мушоҳада ила, турли миллат ва-киллари билан узвий мулокотда бўлиб ёнгтан кучли шахснинг багрикенглиги, чин зиёлилиги ҳакида фикр юритасан.

Муаллиф Найм Каримов, режиссер Нозим Аббосов эстетик даражага кўтирилган ахборти публицистик асар талабларидан келиб чиқи томошабинга етказди. Бундай муносабат томошабин ҳам чукур мулоҳаза қилиши учун шарот юратди. Сиз ҳам ўша лавҳалардан илхом олиб қалам тебратгингиз, Ойбек ва Зарифа севгян қўшиқни хиргойи қилингиз, уларнинг кизлари Гулранг билан сұхбат кургингиз, наабарлари Ойнурнан бағрингизга олгингиз, фарзандларига самимий сўзларни ўтгингиз келади.

Фильминг эйниятни шундаки, у меросини сидидидан ўтгандан ва уни бойитишни ўйлаган, юртини севган, лекин бирор миллатни,

Ҳамидулла АҚБАРОВ

Маданият ва спорт ишлари вазири, Республика ҳалқ ижодиётчи, ва маданий-маърифий ишлар илмий-методик маркази, Ҳалқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси ҳамда Сурхондарё вилоятини ҳокимлиги ҳамкорлигида шу йилнинг 17-18 май кунлари «Бойсун баҳори» Ҳалқаро фольклор фестивали доирасида баҳши-шоирлар ва оқинларнинг IV-анъанави Ҳалқаро кўрик-фестивали ўтказилди.

Фестивалда Қорақалпогистон Республикаси ва вилоятларимизда ижод этиб, баҳши-шоирларга ҳамда бадий жиҳатдан мумкам мастурлари билан иштирок этганиклираш учун кўнидаги ижорачилар мукобблар, дипломлар, номинациялар бўйича фарҳий ёрликлар ҳамда эсадлик совфалари билан так-

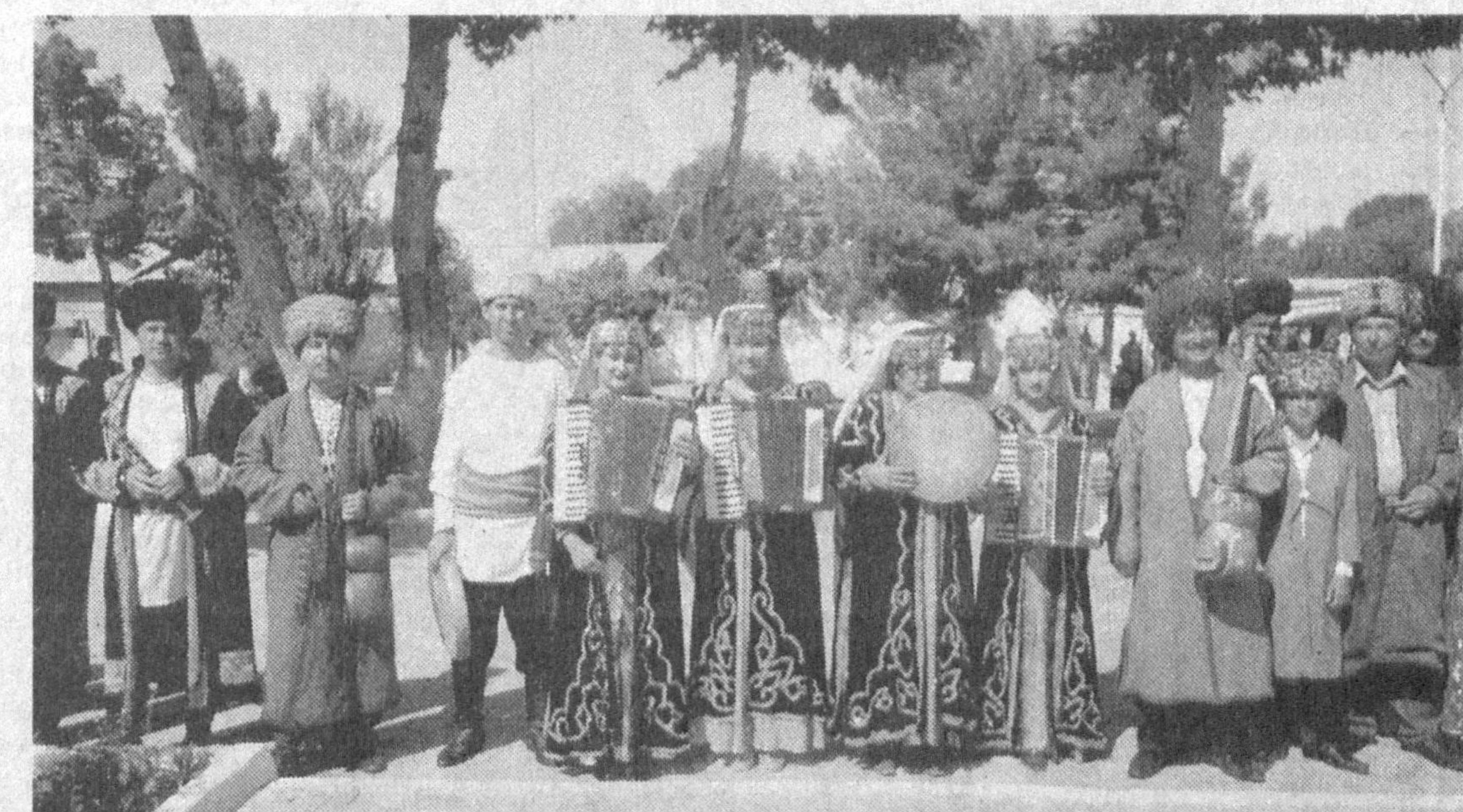
БАҲШИ-ШОИРЛАР ВА ОҚИНЛАР БЕЛЛАШУВИ

Хоразм вилоятидан Зулфия ва Фазилат Шерматолова насиб этди.

«Ўзига хос ижро услубини сақлагани учун» номинацияси бўйича:

Сирдарё вилоятидан Сайдмурод ва Дилмуров; «Баҳшичиличи санъати тараққиётига

кушган хиссаси учун» эса:

жий давлатлардан ташриф буюрган мөхмомлар қатнашдилар.

Фестивалда ююри савиядаги ижорачилар

маҳоратлари ҳамда бадий жиҳатдан мумкам

мастурлари билан иштирок этганиклираш учун кўнидаги ижорачилар мукобблар, дипломлар, номинациялар бўйича фарҳий ёрликлар ҳамда эсадлик совфалари билан так-

17 май куни фестивалинг тантанали очи-

лиш маросими сурхондарёлик баҳши-шоирлар ва фольклор-этнографик жамоаларининг намуналини чиқишилари билан бошланди.

Иккى кун давомида баҳшиларнинг ижодий

беллашувлари бўлиб, унда баҳшилар томо-

нидан ўзбек ҳалқ достонларидан парчалар,

истиқол, она Ватанга садоқат, меҳр ва му-

ҳаббат ҳакида термалар ижро этилди. Қозоқ

оқинлари иштирокидаги айтишувлар тинглан-

ди, ҳалфалар ва жиоролар эса фестивал ни-

зомига биноан тайёрлаб келган дастурлари-

ни ижро этилди.

18 май куни фестивал иштирокчилари иж-

росида яқунлови концерт намоноси этилиб,

голибларни тақдирлаш маросими бўлди.

Унда ЮНЕСКОнинг Ўзбекистондаги ваколат-

хонаси раҳбари М.Барри Лайн ҳамда хори-

дирандилар:

— **Биринчи ўрин** — Денов туманидан баҳши-шоир Бобо-раҳим Маматмуродовга, иккinci ўрин — Қорақалпогистонлик Гулбахор Ахимбетова Музробот туманидан Илхом Норовга, учинчи ўрин — Хоразм вилоятидан Етимшой Абдуллаев, Кашшадарё вилоятидан Мусурмон Кедиев, Тошкент вилоятидан Жалил Холтурсуновларга насиб этди.

«Энг ёш умидли баҳши-шоир ва оқин» номинацияси бўйича:

Хоразм вилоятидан Достонбек Норматовга,

Сурхондарё вилоятидан Муҳаммадурод Ражабов,

Қорақалпогистон вилоятидан Халила Давлетназарловлар тақдирланалар.

Сурхондарёлик баҳши-шоир Бобо-раҳим

Маматмуродов ва хоразмлик она-бона Зулфия ва Фазилат Шерматолова Ҳалқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармасининг хорижда ўтказиладиган фольклор фестивалида катниши учун махсус ўйлумнага эга бўлдилар.

М.КОЗОҚБОЕВ

СЎГД КИЙИМЛАРИ

Либосларда тарихи нағаси

Сўгд қадимда ўтра Осиёнинг курдатли давлатларидан бири бўлган. Ўтра аср бошлариди Сўгд Зарафшон ва Қашқадарё воҳисидаги иккӣ катта маданий худуди — Самарқанд ва Бухоро ҳамда унга яқин бўлган ерларни ўз ишга олган. Бу халқарининг маданийи, санъати ва этиқати келиб чиқиши бир-бирига жуда яқин. Сўгдийнав давлатининг пойтахти Афросиёб ҳажми ва аҳамияти жиҳатидан ўтра Осиё археологик ёлдорликлари иҷадиетакирида турдиди. Тури тарихий археологик топилмалар, асосан, илк ўтра аср деворий суратлар Сўгдийнин юксак дарахадаги ўзига хос маданийи беlegлиси сифатидаги ўша давр либослари ҳажми ҳам бой тасавvур беради. 1965 йилларда очилган ва ҳозирда Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археологик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археologик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археologик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археologик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археologик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археologик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археologик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни жаҳон санъати тарихий археologик топилмаларни очида.

Сўгд қадимда ўтра Афросиёб музейидаги нағоси иштагётган VII-VIII асрларга донор Самарқанд ҳуқмидори Вархуман саройидаги маҳобатли деворий рангсиз суратларни ж

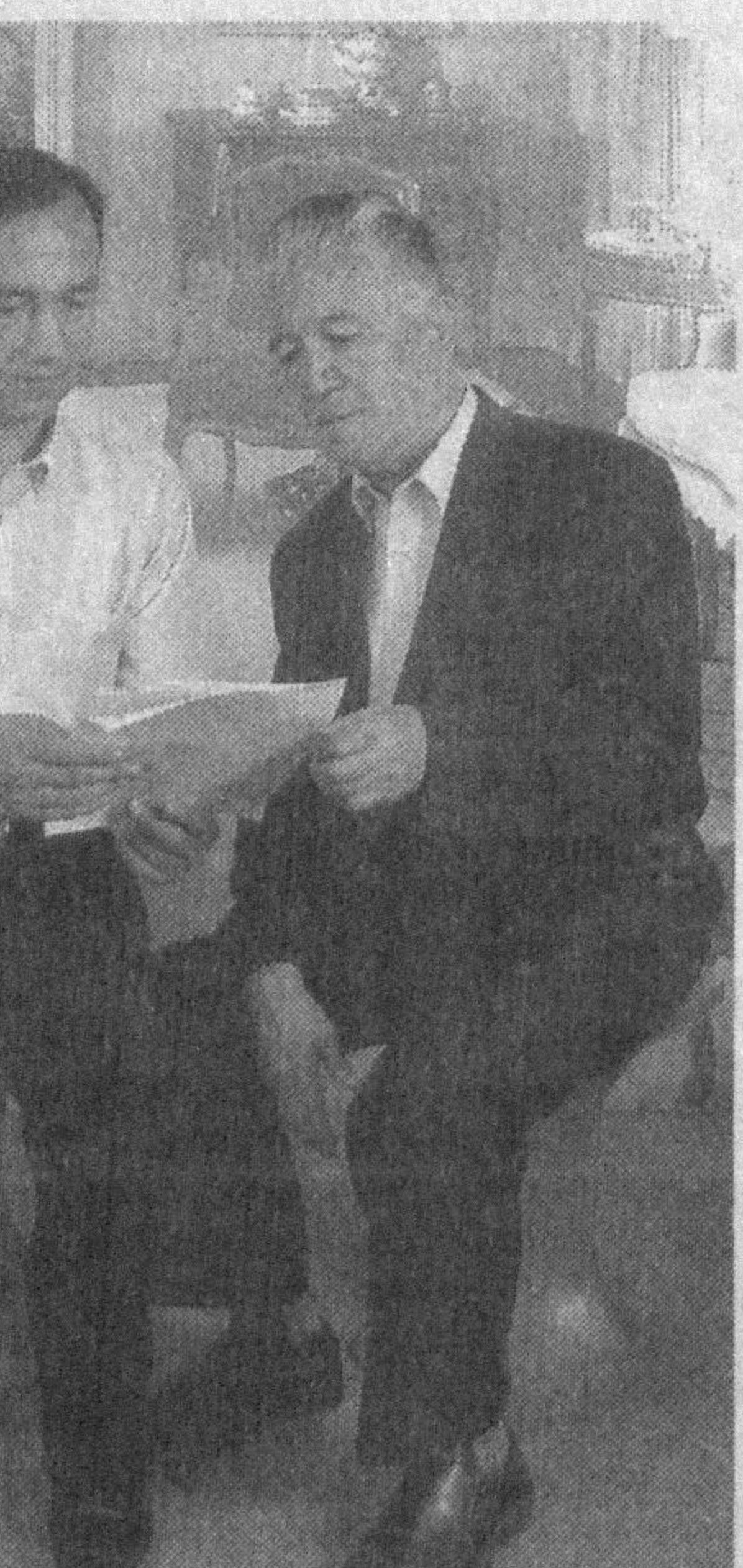
КўНГИЛ ТАБИБУ

Халқимиз кулги усталири, зарофатли ва зекий инсонларга ҳамиши ёлиб келган. Юсуф қизик, Эрка кори, Маматбұва, Ижроқұмбұва, Охунжоған қизик, Соййін Ҳұжаев, Мұхиддин Дағышев, Ҳасан Йүлдөшев каби күлгі ва асқия усталири номини ким билмайды, дейсиз. Улар аңыналарини давом этириб келетін Әрғаш Каримов, Бахтиёр Ихтиёров, Ҳусан Шарипов, Ҳожибай Тохижбов, Абдухолик Мамараслов, Тұхтамурод Азизов, Мирза Холмөдес, Обид Асомов, Абдулла Акбаров, Болтабай Тошматов, Валижон Шамшиев ва бошқа санъаткорлар хөзирги замон хәвж ижорчилигиниз үз истеудөлдөрлөр билиндейді.

Әрғаш Каримов үтгандарда телеминиатюралар төркемдерде орасыда Үзбекистон халқ артисти, устоз санъаткор Әрғаш Каримов иходи алохидан жарайлар тұрады.

Ә.Каримов үтгандарда телеминиатюралар төркемдерде орасыда Үзбекистон халқ артисти, устоз санъаткор Әрғаш Каримов иходи алохидан жарайлар тұрады.

Атрыга ассо солди, комик ижорчи сифатыда төлемедине орқали халқимизга танилди, үзининг бебегеру шүзүрбасы сүзу жарагати билан мұхлислар кабындан үтгандарда. Устоз адаб Саид

атрыга ассо солди, комик ижорчи сифатыда төлемедине орқали халқимизга танилди, үзининг бебегеру шүзүрбасы сүзу жарагати билан мұхлислар кабындан үтгандарда. Устоз адаб Саид

Мехри билан шафқатни, Минг ранг билан билдириган.

Бу иш сирин излаб, охир Топтам бир күн тонг өчиги —
Бу кайфият менги устоз,
Әрғаш ҳожи сабоги.

Тоза ният, пок дил билан
Күлдір, деди элинин.
Масхарао, газаблардан
Асра, деди тилингни.

Ахмад ҳажиялари асосида санъатшырылған комик асарлар орқали ўзига хос ижори услугига ега болған маҳорат сохибы эканлигиги намоён етди.

Әрғаш Каримов режиссёр сифатида комик санъаткорларни санъат олиғи чыкти, уларни элга танилди. Шоғирдлар ҳам, ўз навбатида күлгү санъатимиз ригохига катта хисса күшидилар.

Күлдіриши санъат одамнинг маънавий барқамоллиги йўлида хизмат қилиши керак, деган ақида билан яшайдиган санъаткор одамларнинг жисмоний камчиликларидан кўлмайди. Сафодларши ва шоғирдларидан ҳам бу коидага катый амал қилишларини талаб қиласди.

Әрғаш ака кинода кўп роллар ижор этиб, томашларни мөхрини қозонган бўлса-да, уни элга машҳур кўлган, шубҳасиз, бу телевизионидер.

Мен ҳам ўз ижодимни Әрғаш акага ихлос қўйиб бошлиганим. Тошкента келип уи кишининг этагидан тутиб катта санъага, ҳаёт майдонига қадам кўйдим. Кўп йиллик қуатишлардан олган ютуқларининг замирда камтарилик ва бебугорлик, холислик ва бағригенглиг ётди. Шундай машҳур кишининг шоғирд бўлиш, у билан ёнма-ён санъага чиқиши ҳар қандай ҳавасманд ижодкор учун албатта катта бахт.

Күлдіришинг туб — тубида
Ётар экан ҳалимлик.

Үзгаларга завқ бераркан
Киши бўлса таълимлик.

Эзгу пандга эш-кўш бўлиб
Яшамок, ишлани лозим.
Бахтимизга юздан ошиб,
Омон бўлинг, устозим!

Шерали ҲОЖИЕВ

Шу ҳақда ўйладими шоҳлари айқашка, қўйиб олма, бандлар сертификатин, қўйиб олмасат, ғарби-буриги толуғтадан кўзимга кўриниб кетди. Таъба, ҳатто симим ёғаёттани ёғирингин ҳам бошқача — чумчам сувин тўйғандар будим. Ажабки, қархомонин ҳам шугуруни ўйнана, янын хулқ-атворио ўзини тутиши одатдаги одамлардан бўлакчадек туоларди. Ҳулласки, мен виорлиқ, бағригенг ва по-кизи ёввойи борғин ҳам, қархомонимин ҳам шундуккана кўриб турдидим.

Қархатон қышда латта кўлқупо пактап никима кўйишиб, тош-метин музлаб ётган ерниң нақ бўйи барабар ғил-заман бил ҳам тешиб, дарахт экан одамни кўрганимисиз? Әки ҳали муз тугамасидан эрта баҳор ташвишида қадим дол бўйи-кўп мевали даражадан данзакларни орқалиб, қайсайдир ҳувиллаб ётган теленилларга ариқ олиб, садафек қадаб чиқкан кимсан-чи? Кўчтапларни ёки, қуқартириб кўйингандан кейин кимдин унга «Ҳой, бөғон амаки, бу теракларни қанча йилдан кейин кесиб пуллайсиз?» деса у ажабланып: «Бу нима деганинг, бирорд? Менинг вазифам кесиш эмас, эмис! Пул килгандаги Ҳудифа берсин! Яна шунака даражат эксин», дейди астойдил жаҳли чиқиб.

Хоҳлас, у ҳақдаги антика гаплардан баттар ажабланадим.

Әмишики, бир куни кулунинчи дех-конлар билан бахлашиб қолибди. Бахснинг шарти шу бўлиптики, қархомонимиз поездни кулунинайзор ёнда тўхтатиб, хосилни унга юклаб кетармий. Тўғри, худди шу ердан шаҳар чекасига катнайдиган поезд ўтари. Ҳа, ўтари, лекин бекат ўй эди. Ҳамма гап шундада! У поезд машинистини қандай кўйидирган ёки сурхлаган — ҳар холда одамларни ҳайратда колдириб, сўзининг устидан чиқибди.

Бинисям майни. Яна бир баҳлашганида вертолётни кулунинайзорга кўндирилган хакидаги гаплар ҳаммани ҳайратга соларди.

Шундай килиб, у менга бу гапларни жиддий ва ёч бир этироғи беримай сўзлаб берди ва мен эса бу ҳангомаларни бошқалардан ёшиттанин учун ростдан ҳам шундай бўлса керак-да, ишониб берадим.

Ўзининг ахабтовор табиати одамларнинг ётиборини тортаёттанини у сира билмасди. Әйлиса ҳам парво кимласди. Колаверса, биз унан галати туолган азасига ерларда беминнат, текин, ғизи, хосиблар айтмоқчи «ўз хисобидан» борголар килиш ва улардан заррача манфаат кўришига итиналасли, нафасат интиласим, ҳатто ўйламасли, ҳам одамларнинг унга нисбатан айрича қарашлашиб сабаб бўларди. Ҳа, ношукор бандалар-а! Эмиш-ки, у киши ҳакидаги қанча кўп галати гапларни айттиша, шунчага кўп гуноҳи тўклиши учун ҳам шундай ишлар килиб юрармиси.

Кези келгандаги битилажак асаримга яна бир персонахини киритим келиб колди. Боншида қаламга олган комхўзинг кирошу йигити бор эди. Вазифаси алмисо-

мада ҳовури қибиқ ётадиган пасткам-гина бетон бинони кўрилак. Бизнинг идорамиз ҳам худди шу бино ёнгина-сида бўлганин учун бир куни ҳашарла-ши кўйди: баҳорда эккан дарахтларининг тағини юштади, сугорди, наъматтака уланган атиргулларини ёввойи шоҳчаларини киркди. Шундай бўлгач, кўчма чой-хонасида у ҳузурланмай, ким хизурланмас!

Буни қарангки,

унча-мунча одам

даражат

кўйтирил

ролмаган тошлоп

ерларда унинг нийхолари яшинар, кўкка бўй чўзар, хосил беради. «Ох-ох, — деди у ўтган-кетнагларга. — Бу юртингн туропи олтин. Тошда ҳам фунча гул очади. Кўчат экшиш — роҳат».

Гоҳида бот стулию, термоси, иш куролларни кунлаб кўчада колиб кетади. Уни билгандар ҳа, бобон амаки шу ерда ишлабтанд экан-да, деб кўяди. На бирон муттаҳадам ўғирлашга ва на бирон ҳазиллик беркитиб кўйишга жазм этади.

Хулас, у ҳақдаги антика гаплардан баттар ажабланадим.

Әмишики, бир куни кулунинайзорга кўндирилган хакидаги гапларни жиддий ва ёч бир этироғи беримай сўзлаб берди ва мен эса бу ҳангомаларни бошқалардан ёшиттанин учун ростдан ҳам шундай бўлса керак-да, ишониб берадим.

Ўзининг ахабтовор табиати одамларнинг ётиборини тортаёттанини у сира билмасди. Әйлиса ҳам парво кимласди. Колаверса, биз унан галати туолган азасига ерларда беминнат, текин, ғизи, хосиблар айтмоқчи «ўз хисобидан» борголар килиш ва улардан заррача манфаат кўришига итиналасли, нафасат интиласим, ҳатто ўйламасли, ҳам одамларнинг унга нисбатан айрича қарашлашиб сабаб бўларди. Ҳа, ношукор бандалар-а! Эмиш-ки, у киши ҳакидаги қанча кўп галати гапларни айттиша, шунчага кўп гуноҳи тўклиши учун ҳам шундай ишлар килиб юрармиси.

Кези келгандаги битилажак асаримга яна бир персонахини киритим келиб колди. Боншида қаламга олган комхўзинг кирошу йигити бор эди. Вазифаси алмисо-

мада ҳовури қибиқ ётадиган пасткам-гина бетон бинони кўрилак. Бизнинг идорамиз ҳам худди шу бино ёнгина-сида бўлганин учун бир куни ҳашарла-ши кўйди: баҳорда эккан дарахтларининг тағини юштади, сугорди, наъматтака уланган атиргулларини ёввойи шоҳчаларини киркди. Шундай бўлгач, кўчма чой-хонасида у ҳузурланмай, ким хизурланмас!

Буни қарангки,

унча-мунча одам

даражат

кўйтирил

ролмаган тошлоп

ерларда унинг нийхолари яшинар, кўкка бўй чўзар, хосил беради. «Ох-ох, — деди у ўтган-кетнагларга. — Бу юртингн туропи олтин. Тошда ҳам фунча гул очади. Кўчат экшиш — роҳат».

Хоҳлас, у ҳақдаги антика гаплардан баттар ажабланадим.

Әмишики, бир куни кулунинайзорга кўндирилган хакидаги гапларни жиддий ва ёч бир этироғи беримай сўзлаб берди ва мен эса бу ҳангомаларни бошқалардан ёшиттанин учун ростдан ҳам шундай бўлса керак-да, ишониб берадим.

Ўзининг ахабтовор табиати одамларнинг ётиборини тортаёттанини у сира билмасди. Әйлиса ҳам парво кимласди. Колаверса, биз унан галати туолган азасига ерларда беминнат, текин, ғизи, хосиблар айтмоқчи «ўз хисобидан» борголар килиш ва улардан заррача манфаат кўришига итиналасли, нафасат интиласим, ҳатто ўйламасли, ҳам одамларнинг унга нисбатан айрича қарашлашиб сабаб бўларди. Ҳа, ношукор бандалар-а! Эмиш-ки, у киши ҳакидаги қанча кўп галати гапларни айттиша, шунчага кўп гуноҳи тўклиши учун ҳам шундай ишлар килиб юрармиси.

Кези келгандаги битилажак асаримга яна бир персонахини киритим келиб колди. Боншида қаламга олган комхўзинг кирошу йигити бор эди. Вазифаси алмисо-

мада ҳовури қибиқ ётадиган пасткам-гина бетон бинони кўрилак. Бизнинг идорамиз ҳам худди шу бино ёнгина-сида бўлганин учун бир куни ҳашарла-ши кўйди: баҳорда эккан дарахтларининг тағини юштади, сугорди, наъматтака уланган атиргулларини ёввойи шоҳчаларини киркди. Шундай бўлгач, кўчма чой-хонасида у ҳузурланмай, ким хизурланмас!

Буни қарангки,

унча-мунча одам

даражат

кўйтирил

ролмаган тошлоп

ерларда унинг нийхолари яшинар, кўкка бўй чўзар, хосил беради. «Ох-ох, — деди у ўтган-кетнагларга. — Бу юртингн туропи олтин. Тошда ҳам фунча гул очади. Кўчат экшиш — роҳат».

Хоҳлас, у ҳақдаги антика гаплардан баттар ажабланадим.

Әмишики, бир куни кулунинайзорга кўндирилган хакидаги гапларни жиддий ва ёч бир этироғи беримай сўзлаб берди ва мен эса бу ҳангомаларни бошқалардан ёшиттанин учун ростдан ҳам шундай бўлса керак-да, ишониб берадим.

Ўзининг ахабтовор табиати одамларнинг ётиборини тортаёттанини у сира билмасди. Әйлиса ҳам парво кимласди. Колаверса, биз унан галати туолган азасига ерларда беминнат, текин, ғизи, хосиблар айтмоқчи «ўз хисобидан» борголар килиш ва улардан заррача манфаат кўришига итиналасли, нафасат интиласим, ҳатто ўйламасли, ҳам одамларнинг унга нисбатан айрича қарашлашиб сабаб бўларди. Ҳа, ношукор бандалар-а! Эмиш-ки, у киши ҳакидаги қанча кўп галати гапларни айттиша, шунчага кўп гуноҳи тўклиши учун ҳам шундай ишлар килиб юрармиси.

Кези келгандаги битилажак асаримга яна бир персонахини киритим келиб колди. Боншида қаламга олган комхўзинг кирошу йигити бор эди. Вазифаси алмисо-